

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 399/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského o námietke zaujatosti proti sudcovi Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivanovi Fiačanovi v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného PARA advokáti, s. r. o., Gagarinova 10/A, Bratislava, vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 418/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Sudca II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivan Fiačan **nie je vylúčený** z konania a z rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 418/2021.
2. Toto uznesenie **n a d o b ũ d a** právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv rozhodnutím o väzbe. V konaní o tejto ústavnej sťažnosti sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 27. mája 2021 vzniesol námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu Ivanovi Fiačanovi, ktorý je vo veci sudcom spravodajcom v II. senáte ústavného súdu.

II.

2. Dňa 20. mája 2021 bol spolu s podcastom a s videom k článku na webovej stránke Denníka N zverejnený rozhovor sudcu a predsedu ústavného súdu Ivana Fiačana s názvom Predseda Ústavného súdu Fiačan: Po troške sa začala obnovovať dôvera občanov v justíciu. V úvode článku je citovaný sudca ústavného súdu tak, že žiadne mučenie ani neľudské zaobchádzanie vo väzbe sme nezistili, pričom autorka článku vychádza z toho, že sudca ústavného súdu v rozhovore na jej otázku uviedol, že „inak nejaké porušenie práva na zákaz mučenia v bežných veciach som nezistil“.

3. Ďalej sudca ústavného súdu na otázku redaktorky: „*Ústavný súd aj v rozhodnutí naznačil, že to, že ide o advokáta, bude podstatná otázka aj pri rozhodovaní o vine alebo nevine. Čo si myslíte o tom, na akej úrovni je etika slovenských advokátov a aj schopnosť advokátskej komory vyrovnat' sa s prehreškami? Kočnerov advokát Para je stále advokátom, napriek tomu, že z Threemy vyplynulo, že sa snažil o diskreditáciu napríklad prokurátora Špirka a používali s Kočnerom metódy, ktoré sú ďaleko za hranicou.*“ Na to sudca ústavného súdu uviedol: „*Neviem, ako teraz prebiehajú procesy v komore. Pôsobil som v predsedníctve Slovenskej advokátskej komory, ktoré bolo istý čas aj odvolacím disciplinárnym orgánom, pôsobil som aj v revíznej komisii. Môžem zodpovedne povedať, že do času, kým som tam pôsobil, sme všetky podozrenia dôsledne preverovali. Uvedomovali sme si, že ak nebude advokátska komora dôsledná aj pri svojich vlastných členoch, tak sa môže stať to, k čomu to smeruje aj teraz, že sú veľké úvahy, či sa disciplinárna právomoc voči advokátom nepresunie na Najvyšší správny súd.*“

4. Ďalej sudca ústavného súdu na otázku redaktorky: „*Máte aj vy ako sudca na stole sťažnosť niektorého z exponovaných obvinených?*“ uviedol: „*Mal som sťažnosť obvineného Kollára, ktorá bola nedávno rozhodnutá odmietnutím, a mám na stole sťažnosť pána Bödöra, o ktorej ešte nebolo rozhodnuté.*“

III.

5. Okrem faktov, ktoré vyplývajú z uvedeného rozhovoru sudcu ústavného sudcu, sťažovateľ v námietke zaujatosti uvádza svoju interpretáciu tohto rozhovoru, z ktorej vyvodzuje to, že sudca ústavného súdu je vo veci jeho ústavnej sťažnosti zaujatý. Na prvom mieste uvádza, že redaktorka, ktorá viedla rozhovor, je známa svojimi verejnými nenávisťnými prejavmi voči nemu. K tomu uvádza, že strata objektivity sudcu ústavného súdu sa mala prejaviť v jeho odpovediach na jej otázky. Vo vzťahu k prvej otázke a odpovedi mal podľa sťažovateľa sudca ústavného súdu naznačiť nedôslednosť Slovenskej advokátskej komory pri vyvodzovaní zodpovednosti k svojim vlastným členom a tým, že v otázke redaktorky bola spomenutá aj osoba advokáta sťažovateľa, dal sudca ústavného súdu najavo svoj názor a osobný postoj k tomuto advokátovi, a to osobitne, keď sa nevyjadril, že sa k tomu nebude vyjadrovať konkrétne. Vo vzťahu k odpovedi na druhú otázku sťažovateľ poukázal na „krčmovú rétoriku“ sudcu ústavného súdu, keď použil výraz „mať na stole“, a vo vzťahu k sťažovateľovi uviedol, že ide exponovaný (závažný, zásadný) prípad, hoci sa tento prípad neodlišuje od iných.

6. Sudca ústavného súdu sa k námietke vyjadril rozsiahlym a vo vzťahu k interpretácii sťažovateľa protikladným výkladom textu a kontextu jeho odpovedí na položené otázky v medializovanom rozhovore. Osobitne poukázal na to, že so sťažovateľom a s jeho advokátom sa nepozná a nie je s nimi v žiadnom vzťahu, pričom nič mu nebráni v tom, aby o ústavnej sťažnosti mohol rozhodovať nestranne a nezaujato.

IV.

7. Podľa čl. IV bod 1 písm. c) rozvrhu práce ústavného súdu o vylúčení sudcu ústavného súdu pri rozhodovaní v senáte ústavného súdu rozhoduje tretí senát ústavného súdu, ak ide o sudcov druhého senátu ústavného súdu.

8. Podľa § 49 ods. 1 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvod vylúčenia sudcu ústavného súdu spočívajúci v pochybnostiach o nezaujatosti podľa § 49 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde nadväzuje na požiadavku nestrannosti súdneho rozhodovania tak, ako je okrem iného definovaná aj v rozhodnutiach Európskeho súdu pre ľudské práva. Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, keďže nestrannosť sudcu má význam pre dôveru verejnosti v súdnictvo (Olujic proti Chorvátsku, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57). Pri rozhodovaní o tom, či je daný dôvod na obavy, že sudca nie je nestranný, je dôležité hľadisko namietateľa, no nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne (Thorgeir Thorgeirson proti Islandu, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok ESLP z 25. 6. 1992, bod 51). Pri objektívnom teste sú dôležitými kritériami dôvera verejnosti v rozhodovanie (II. ÚS 36/2012).

9. Pri teste subjektívnych okolností sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu alebo jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto opakom môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo alebo neznášanlivosť. Pri teste objektívnych okolností je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie zaujatosti, teda či sú dané okolnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcu (Daktaras proti Litve, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok ESLP z 10. 10. 2000, bod 32).

10. Z hľadiska argumentácie v námietke zaujatosti je rozhodujúci obsah vyjadrení sudcu ústavného súdu v medializovanom rozhovore. K tomu treba uviesť, že obsah a zameranie tohto rozhovoru určovala redaktorka a bez významu vo vzťahu k sudcovi ústavného súdu je postoj tejto redaktorky či už k sťažovateľovi alebo k jeho advokátovi.

11. V prvej sťažovateľom uvádzanej otázke sa redaktorka sudcu ústavného súdu pýta na jeho názor na úroveň etiky slovenských advokátov, pričom za otázkou podsúva svoje negatívne hodnotenie advokáta sťažovateľa. Na túto otázku sudca ústavného súdu odpovedá svojou spomienkou na činnosť v orgánoch advokátskej komory, pričom zdôrazňuje, že v čase jeho pôsobenia advokátska komora dôsledne preverovala podozrenia vo vzťahu k advokátom, a uvádza, že nevie, ako tomu je teraz. K tomu treba uviesť, že z týchto odpovedí rozumne nemožno vyvodíť to, že by sudca ústavného súdu mal negatívny vzťah k advokátovi sťažovateľa alebo že by spochybňoval súčasnú činnosť advokátskej komory. Odpoveď sudcu ústavného súdu je konštatovaním jeho vnímania svojej vlastnej činnosti bez akékoľvek negatívneho vzťahu k činnosti advokátskej komory v súčasnosti. Sudca ústavného súdu vypovedá o minulosti podľa svojej vlastnej skúsenosti a táto výpoveď nehovorí nič o súčasnej činnosti advokátskej komory. Rovnako z tejto odpovede, či z mlčania vo vzťahu k hodnotiacemu úsudku redaktorky vo vzťahu k advokátovi sťažovateľa objektívne nemožno vyvodíť to, že by sudca ústavného súdu mal vo vzťahu k tejto osobe či už negatívny alebo pozitívny vzťah.

12. V druhej sťažovateľom uvádzanej otázke sa redaktorka pýtala na to, či sudca ústavného súdu má na stole niektorého z exponovaných obvinených, pričom na túto otázku sudca ústavného súdu odpovedal tak, že má na stole aj sťažnosť sťažovateľa, ktorého pomenovanie vyjadril oslovením

pán a jeho priezviskom. Sťažovateľ sudcovi ústavného súdu vytýka krčmovú rétoriku, ktorá spočíva v tom, že použil výraz mať na stole. K tomu treba uviesť, že odpoveď sudcu ústavného súdu zodpovedá redaktorkou položenej otázke, keď na vyjadrenie toho, že je sudcom spravodajcom, použil výraz „mám na stole“. V tomto slovnom výraze nemožno vidieť akúsi krčmovú rétoriku, ale bežný rečový výraz, ktorým sa niekto vyjadruje, že sa má vysporiadať s určitou pracovnou otázkou. Rovnako z tohto bežného rečového výrazu, ktorý sa nijak nevymyká z jazykového štandardu, nemožno vyvodit' akýkoľvek vzťah sudcu ústavného súdu k osobe sťažovateľa, a to ani v súvislosti s tým, že prípad sťažovateľa bolo označený ako exponovaný. Sťažovateľ uvádza, že jeho prípad nie je exponovaný, teda závažný či zásadný. K tomu treba uviesť, že výraz exponovaný má okrem sťažovateľom uvádzaných významov i ten význam, ktorý vyjadruje, že ide o vec, ktorá je vystavená záujmu (základ tohto slova je v latinskom viacvýznamovom slovese exponere – vystaviť, vyložiť, vysvetliť, opísať...). Vzhľadom na to, že prípad sťažovateľa bol vystavený verejnému mediálnemu záujmu, nemožno objektívne dospieť k záveru, že sudcom ústavného súdu uvedené označenie prípadu sťažovateľa ako exponovanej veci by malo akýkoľvek podtext, ktorý by vyjadroval subjektívnu zaujatosť sudcu ústavného súdu vo vzťahu k sťažovateľovi alebo z ktorého by bolo možné objektívne dospieť k zdaniu zaujatosti.

13. Či už z hľadiska subjektívneho alebo objektívneho testu skutočnosti spočívajúcej v medializovanom rozhovore sudcu ústavného súdu nemožno podľa § 49 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde dospieť k tomu, že by sudca ústavného súdu mal akýkoľvek pomer k veci, k sťažovateľovi alebo k jeho advokátovi, z ktorého by bolo možné dospieť k pochybnostiam o jeho nezaujatosti. Preto bolo rozhodnuté tak, že sudca ústavného súdu nie je vylúčený z konania a z rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

14. V záujme rýchlosti a plynulosti konania bolo podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnuté tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu